

6) עיני בן מ"ח שנים
חייו; 7) לקמן פ: 3; 8) שנת
כ"א; 9) [שנת כ"א];
10) [שנת כ"א]; 11) [שנת כ"א];
12) [שנת כ"א]; 13) [שנת כ"א];

הגהות הגר"א

[א] גמ' בין מלמטה
למעלה פטורין; ג' ג' ג' ג' ג'
הר"ף והרמב"ם חייבין
ומפרישם מרגמא ריפ'
לקמיהם כו'. (ועשהגרי"א
ס"ס ע"ף: 2) תוב' ד"ה
ורבי יוחנן כו' דל' כח כמו
כו'. ג' ר"ב ופ"ס הרמב"ם.
ורא"ש בטומ' ג' חולק
(ועשהגרי"א סמו' ע"ף ס"ק
י' ובס"י ע"ף ס"ק י':)

מוסף רש"י

והדליק את הבירה בעל
גמל חייב. שלא היה לו
להגדיל בחילתו שחכס
למנוח (שבת כ"א). מנח,
הנוכה פטור. טור,
שנכנס פקוס מנה
היעזר עס (טו).

רבינו חננאל

ואקשי' והתניא הכלב
הגדיר שדילגו בין כך
ובין כך חייבין. והרמב"ם
דאפי' מפי' כלבא
בסיקרא וגדי' בסיקרא
פי' דרך הגדי בסיקרא
כדאמרין כו' שדילגו
הגדי בבית ראש, והכלב
בסיקרא כדאמרין דלמ'
אחי למיטין. ויכין
שדילגו בשניו דלמ'
כי אורחיהו, היה ליה
משונה, וקיי' לן משונה
בבשר הניק פטור מנוק
שלם והיב' חצי נוק
כרבנן. ואימ' ר' יוחנן אפי'
איש משום חציו, כאילו
בריו מכה והוא הניק
בעצמו דרתי כרין שורי
המוקד בעצמו. ויש לקיש
אפי' משום ממונו, כלומ'
כמו שמתחייב במוקד שורי
וכיוצא בו שחייב בחזקו,
כך באשו דהא אינו הניק
מכחו ומוקד אלא מכח
הרוח, וכל מה שחייב
בנוק ממונו חייב באשו.
ור' יוחנן אפי' אינו ממונו,
דהא השלחת המוקד אין
בה ממש להשמר כמו
השור וכיוצא בו. ואקשי'
על יוש לקיש ממונו'
הכלב שנטל את החורה
ההלך לגדיש כו'. בשלמ'
ר' יוחנן (כו') דאמר אשו
משום חציו, חצי דכלב
הן, לפיכך חייב בעל
הכלב. אלא לריש לקיש
דאפי' משום ממונו האי
אש לאו דבעל הכלב
הוא, לבעל החורה הוא.
ואינו לרבותינו הגאונים
שמועיהו פ"ו, ונראה
לנו בו פירכא בעיקר הדיו,
ולפיכך נמנעו מלדבר,
אלא בענין הפירוש ולא
בפירכא. ופרקי' ויש לקיש
בגון דאדייה אדריי' כלומ'

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

כב.

עין משפט
נר מצוה

בוקריא. קפילה: סריגא. שנוען פטרנו כמות שאין לרבו נק
ומשוניס הן: אשו. השולח את הצערה: משום חלו. חייבו הכמוס
לדחוי קעביד דהוי חורק חן: משום ממונו. כשורו וזורו שהיוקו.
וקס"ד לדיכא צינייהו כגון שהדליק בגחלת שאינו שלו לרבי יוחנן

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והתניא הכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה
למטה בין מלמטה למעלה וא' פטורין
הרגמא רב פפא דאפי' מפי' כלבא בוקריא
וגדי' בסריקא אי הכי אמאי פטורים יפטור
מנוק שלם וחייבין בחצי נוק: הכלב שנטל:
אתמר ר' יוחנן אמר: אשו משום חציו וריש
לקיש אמר: אשו משום ממונו וריש לקיש
מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חציו
מכחו קאזלי האי לא מכחו קאזיל ורבי יוחנן
מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך
ממונא אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא
תנן הכלב שנטל חררה כו' בשלמא לכו"ד
אשו משום חציו חציו דכלב הוא אלא לכו"ד
אשו משום ממונו הוא איש לאו ממונו דבעל
כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי
עסקינן דאדייה אדויי דעל חררה משלם נוק
שלם ועל מוקוס גחלת משלם חצי נוק ועל
גדיש כולה פטור ורבי יוחנן דאנחה אנוחי
על חררה ועל מוקוס גחלת משלם ג"ש ועל
הגדיש משלם חצי נוק תא שמע ה"ה גמל
טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה
פשתנו לתוך הבירה ודלקו בנרו של חנווני
והדליק את הבירה בעל גמל חייב הניח חנווני
נרו מבחוץ חנווני חייב רבי יהודה אומר בנר
הנוכה פטור בשלמא לכו"ד אשו משום חציו
חציו דגמל הוא אלא לכו"ד משום ממונו האי
אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש
לקיש הכא במאי עסקינן ובמסכת כל
הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם
הניח חנווני נרו מבחוץ חנווני חייב ואי
במסכת אמאי חייב בעומדה עמדה
וסכסכה כ"ש דחנווני פטור ובעל גמל חייב
אמר רב הונא בר מנחם משמיה דרב איקא
הכא במאי עסקינן בגון שעמדה להטיל מימיה
רישא

והתניא הכלב. אמתניתין הו"מ למפרך אלא נטר עד דמיימי
צרימא ופריך אתריווי: דאפי' מיפך. וא"ת
למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס ה' [חייב] לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לאורחיה וסופו באונס דלאו אורחיה ו"ל דלא אמר משום
תחילתו בפשיעה לגבי רגל לחייב ג"ש
לגבי קרן דאפילו פושע גמור לענין
קרן לא חייבתו תורה אלא חצי נוק
דאי לאו הכי ארי שנטל לחצר
הניזק וטרף ואלל לחייב ג"ש לתחילתו
פשיעה לענין דריסה וכן כל קרן
בחצר הניזק תחילתו בפשיעה לענין
שן ורגל: גרי' בסריקא. שנוען
פטרנו בדרך וקופץ כמו הכלב ולא
דמי לטרוכי וסליק ה' שסךך בחצית
עד שמייע ללפת: וע"ה הגדיש
ח"ג. ואע"ג דלגבי שולח צעירה לא
מחייב עד דמסר לו שלהבת לר"ל
ולר' יוחנן עד דמסר לו גווח פעמים
שיש גחלת הרבה צמרה דהויא כמו
מסר לו גווח לר"י ושלחבת לר"ל:
אשו משום חציו. לא שיעביד
צעמנו האש אלא כל מוקוס
שפשע ולא שמר גחלתו חצי ניעו:
אשו משום ממונו. כלומר חיו
ממונו יש בו ולא שיהא האש
שלו דאפילו הדליק באש של אחר
חייב כדאשכחן צ"י הכונס (לקמן
דף נ'.) כדכופף קממו של חצירו כפי
הדליקה ומטיא צרות מנייה וגבי גך
שי"א מתחת הפטיס ה' אע"ג דמסכתא
מפקי' ליה ועוד דלין לך קסתא
שימחייב בדליקה שיפקיר הגחלים
ידליק גדיש של חצירו ולא כפ"ה
דפי' לדיכא צינייהו דלדליק בגחלת
שאיין שלו: רבי יוחנן מ"ג א'
אמר בר"ש. אע"ג דריש טעמא דר'
יוחנן מוקדאי הוה ליה לאוקמי קרא
לדרשא אחרייה דסדרא כריש לקיש
א"נ קס"ד דשמשא דמלאן לריש לקיש
משום חציו לית ליה משום ממונו
וקצעי היכא דכלו לו חציו אמאי לא
מחייב משום ממונו:
ממונו אית ביה ממשא. אע"ג
דבור לית ציה ממשא
שחייבה תורה להצלו ולא לחצונו מ"מ

גב א ב מיי פ"ב מהל'
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' ע"פ ס"ק י':
גב א ב מיי פ"ד מהלכות
מוק ממנו הלכה טו
סמו עשין טו טו"ע ח"מ
פי' מ"ח ס"ק א':
גב ד מיי ע"פ ס"ב הלכה
ז סמו ע"פ טו"ע ח"מ
מ"מ ס"י ע"פ:
גב ה ו מיי ע"פ ס"ד
הלכה יג סמו ע"פ
טו"ע ח"מ ס"י מ"ח ס"ק
י' ובס"ה ופ"ס בטור:

רבינו חננאל

הגדיה את החורה
אל הגדיש, ולא יצתה
גחלת מחוקת בעליה.
ועל החורה משלם נוק
שמו, שזה דרכו לחטוף
ולוכל, ועל מוקוס גחלת
משלם חצי נוק שמועשה
עשה בריים אבל משונה
היא, ומשונה בבשר הניק
חצי נוק כרבנן. ועל
שאר הגדיש פטור, שאינו
מזון בעל הכלב שהרי
לא עקר והניח ובעל
גחלת נמי לא מחייב
דהא אוקמינן לקמן
בששומר גחלתו והכלב
חתר והוציאה. ור' יוחנן
אפי' אנוח אנוחי,
בגון שערך והניח, על
החררה ועל מוקוס גחלת
נוק שלם, שדלדל הכלב
לחטוף חררה בגחלת
דבוקה ולכל, ועל שאר
הגדיש חצי נוק דמשונה
היא. ח"ש גמל טעון
פשתן טובר ברשות הרבים
וכו'. בשלמ' לר' יוחנן
חייבו שלגמל הן, אלא
לריש לקיש לאו ממנו
ועל גמל הוא. ופרקי'
ירש לקיש במסכתא כל
הבירה. פי'ו מסכסכת
בגון ליחכה נירו וסיכסכה
הגמל שעמדה חציה
והדליק כל הבירה
בסיכסוך כפי'ן חזיקו
שנמצאת הדלקת כל
הבירה כגון מוקוס גחלת
בגדיש (דלדרי) [ולדברין]
הכל נוק שלם. ואקשי'
האדין פירוק, סיפא
דקתי ואם הניח חנוני
נרו מבחוץ חנוני חייב,
ואי במסכתא אמאי חנוני
חייב, הגמל הניק בריים.
ופריך בשעמדה. ואקשי'
אל שכן אם עמדה
ומסכסכת דאי היא הויקא
בריים, חנוני אמאי חייב.
לחטול מים ולא סכסכה.

ממונו עיני חציו שדרכו לילך ולהזיק אית ציה ממשות א"נ צור נמי
חשיב אית ציה ממשא דע"י כריית הצור משתנה ממשות על קרקע
ונעשה חלל אצל מוקוס הילוך שלהבת אינו משתנה ממשותו אלא שנעשה דולק ושורף וא"ת ממונו נמי לית ציה ממשא כגון לרורות צרות
שכנפיהם צריש פירקין לדיכא לקומכוס ג"ש ו"ל דמ"מ גוף הממונו שפשע צו אית ציה ממשא שיש לו לשמור ממונו שלא זיק לא צרות
ולא צסום דבר ואין שום ממונו שלא יהא צו ממשא צמה שפשע אצל יש חן שאין צו ממשות כגון שיער כלי צרות פיו ויש אש שאין צו
ממשות כגון שלהבת בלא גחלת כדאמרין בסוף ציה (דף לט.) הילכך דמו להדדי שאין צמיהם ממשות צהמויק שפשע צו רק בגוף האדם:
דאדייה אדויי. הו"מ לאוקמי באנח אנוחי ע"י שינוי כדאמרין צריש פירקין: רבי יוחנן בדאנחה אנוחי. לא מני' למימר באדייה
דאדי ועל כל הגדיש ח"נ דאי כח [א] כמו לאו כחוח דמי הוי על כל שאר הגדיש פטור: לאן ממונו דבעל כלב הוא.
דהוא לא הדליקו ועל אש של כלבו לא חייבתו תורה ואע"ג דלגבי צור אצטרין מיעוט אש צור ולא צור כדאמרין בשור שנגח את הפרה
(לקמן דף מה. טס) תרי איש כתיב מ"מ פשוט ליה לגמרא משום ה' [אזיה] דרשא דפטור על אש צהמתו דג' אבות נאמרו בשור ולא יומת:
במסכתא ב"ה הבירה כולה. דהוי כולה מוקוס גחלת: וא' במסכתא אמאי חייב. חנווני הכל גס בעל הגמל יתחייב עמו כיון
שגם הוא פושע צכסוך אצל אי צלא מסכסכת ינחא ליה דלא הוה ליה לאסוקי אדעמיה שיהא נר מבחוץ אצל כיון
לאוקמיה במסכתא אי אפשר שלא יראה הדליקה כיון שדולקת כל כך שמסכסכת כל הצירה דרך הילוכה והיה לו להחזיק ולמועמה מלהיות
הולכת ומסכסכת אצל אין לפרש אמאי חייב חנווני בעל הגמל יתחייב הכל דהא לקמן (דף נ"ג.) פריך וליחייב בעל הגחלת ואע"פ שבעל
הכלב פשע גס בעל הגחלת יש לו להחייב שלא שמר גחלתו ומשני כשעמדה כלומר לאו במסכתא דרך הילוכה אלא בעמדה במקום אחד
והרבה כל כך צמשיא שמסכסכת כל הצירה צעמדה ופריך דכ"ש חנווני פטור לאו פטור לגמרי אלא כלומר פטור מחלקו של בעל
הגמל דיותר מסכסכת צעמדה משאלו היתה הולכת ועוברת בלי עיכוב ומשני כשעמדה להטיל מימיה דלנוס הוא צעמדה זו:
רישא